

رد ح وج رم لام ت ح ا ؛ه ر ق ف ی ان عم

- لاع تم دن وادخ زا ندوب سن ج در ف ی فن
- لاع تم دن وادخ زا سن ج ی فن ؛ح چ ار ی ان عم
- ه دام و ی ل ا ث م در ج ت ، ی ل ق ع در ج ت م لاع ه س
- ة د ح ا و ی و غ ل ی ه دام رد ه زم ه زا ن ی ع ی ان عم ت دش
- «ه ب ش» و «ح ب ش» ی ه دام رد «ء اه» ه ب ت ب سن «ء ا ح» فر ح رد ت ه ا ب ش ت دش

زا ن دوب س ن ج در ف ی فن ل اع تم دن و ادخ

مهبم شتاغل .مینک یسررب ار شتاغل هک درادن یغنم ،مینک یسررب ار نیا هکنیا زا لب ق زاین یتقو .میورب ولج انعم ثیح زا ،مینک یوغل یسررب هکنیا زا لب ق تسا نیا رتهب .تسین هیلع ترضح هکنیا :تسا نیا ،منک ضرع مه اوخیم هک هچنآ .مینک یسررب ار شتاغل ،دش انعم هب دوصقم ؛؟دی م هفیم هچ مالسلال هیلع ترضح ترابع قایس زا ،«سنج ب سیل» :دنیامرفیم مالسلال سنج نآ دیوگب ده اوخیم ینعی .تسین سنج لاعتم یادخ ؟تسیچ اچنیا رد مالسلال هیلع ترضح زا یدرف کی ،لاعتم دن و ادخ میوگیم هک تسا تقو کی ؟تسین سنج نآ زا یدرف ای ؟تسین یلک .تسا تیناسنا شسنج .تسا یسنج کی زا ناسنا لثم .«سانجالا هلداعتف» هک تسین سنج هباشم مه اب اذل ،دنتسه یسنج زا یدرف مه رگید یاهزیچ ؛«سانجالا هلداعتف» .تسا تیناویح دارفالال هلداعتف سنج نم آدرف یلعات و هباحبس لال سیل سپ .تسا نایب روج کی نیا .دنوشیم و» :دنیامرفیم همادا رد اذل ؟دنیامرفب ار نیا دنه اوخیم مالسلال هیلع ترضح .رخالال سانجالال نم رخالال زا یدرف کی .تسین حابشا زا یدرف کی ینعی .تسین مه هبش لاعتم دن و ادخ ؛«حابشالال نم ال مه رگید عیش کی لثم ؛«عیشالال اک ال و» .دنوش مه لثم رگید یاهحبش اب هک تسین حابشا نایب هک دوب تروص نیا هب رگا ،هن ای ؟دنیامرفب ار نیا دنه اوخیم مالسلال هیلع ترضح ایآ .تسین دیاب هکلب .«سنج ب سیل» :دندومرفیم مالسلال هیلع ترضح ینعی .تساوخیم یرتشب «سنجالال نم دُرف» :دنیوگب .

زا سنج یفن ؛ حجار یانعم لاعتم دنوادم

نآ زا ررکم هک تسای تیاور ؛ موس تیاور ، «دوملاو دیحوتلاو دحاولا ینعم باب» ؛ یدعب باب تیاور رد
«للا نا لوقتأ» ؛ دیسرپ مالسلا هیلع ترضح زا یبارعا ، لمج گنج یهوجوبح رد . میاهدرك تبحص
دراد انعم راهچ دحاو ؛ دندومرف مالسلا هیلع ترضح ؟ تسای کی هک دیوگب دنوادم هب دیرضاح ؛ «؟دحاو
ال نادلا امأف» ؛ تسای نآ یلوا . میوگیمن انعم ود هب اما تسای دحاو دنوادم میوگیمن انعم ود هب
یمود رد هک اچنآ ات . دندومرف مه ار شلیلد . «دادعأل باب هب دصقي دحاو : لئاقلا لوقف ، هیلع نازوجی
هک دیوگب دهوخب رگا «سنجلا نم عونلا هب دیری ، سانلا نم دحاو وه : لئاقلا لوقو» ؛ دنیامرفی
ای یفاضا یئج کی مه نی ، تسای اهنآ یهمه نیب کرتشم یایلک کی . سنجلا نم عون لاعتم دنوادم
دنیامرفی مالسلا هیلع ترضح . تسای بوخ نی . «للا یلع زوجیال» مه نی . تسای قیقح یئج
نم عونلا» ؛ میتفگ یتقو دنیوگب دنناوتیمن هک اچنآ ، بُخ . «سنجلا نم عونلا هب دیری»
سلی» ؛ میوگیمن لاعتم یادم دوخ هب . تسای سنج زا یدرف . «سنجب سلی» ینعی «سنجلا
مالسلا هیلع ترضح هک دوری نی غارس نهذاچنآ رد ، ترابع نی زا سانیتسای اذل . «سنجب
انعم نآ ولو . تسین سنج زا یدرف هکنیا هن . تسین سنج دوخ ، لاعتم یادم هک دنیامرف دنهوخیم
دوشیم کرد رتتجار

«سانجالا هلداعتف» ؛ دنیوگیم هزات ؛ ؟تسین سنج لاعتم دنوادم میوگب دراد انعم ایآ ، بُخ
اهسج ؛ «سانجالا هلداعتف» ؛ دنیوگیم هکلب . «رخا سانجا نم رخالا دارفالا هلداعتف» ؛ دنیوگیمن
عازتنا ار نآ نهذا هک تسای لک کی . تسین یزیچ هک سنج ؛ ؟تسیچ سنج رگم . دنشاب وارب
دنکیم .

درجت ، یلقع درجت ملع هس

هدام و یلatham

نیمه زا اهنآ زا یلیخ اسب هچ ،مینیبب ار دناهز نیرکفتم هک ییاهفرح و میدرگرب رگا ،بُخ یاهباتک رد .دنتسه یثالث و یئانث ،یسرد یاهباتک رد .دناهزک نیودت و دناهتفرگ تانایب درجمال: دنیوگیم نیملکتم .درجم و یدام دنیوگیم آلثم .دنتسه تروص نیا هب مالک و تمکح میراد درجم :دنیوگیم ،ءاشم یامکح .تسا انبم کی نیا .دنتسه یدام مه تاقولخم یهمه و «للالا یوس مه نیا .دنتسه مه رگید تادرجم و تسا لاعتم یادخ یکی مه درجم .تسا هدام ملع یارب یدام .یدام و .دندراد ءاشم هک تسا یفورعم یانبم

هتفرگ اج ؛دینیبیم سالک رد ار نیمه امش مه لاح هب ات و دش عورش قارش تمکح نامز زا هک هچنآ ملع ،مات تیدام ملع ،مات درجت ملع :تسا هئاگهس .تسا یثالث ملع تاقبیط دنیوگیم .تسا اههلاسر و اهباتک .تسا هدش ثحب اهنیا زا یلیخ .هدام و کلم ملع و لقع ملع ،لاثم ملع .خزرب رب طیحم هک ی تادرجم ،یعس یلک ،هضح تایلک ؛تسا مات درجت ملع ،لقع ملع .تسا هدش هتشون نیمه ،نآ کیسالک تاحالطصا ،دشاب ناتدای رگا .دندراد درجت هدام راثآ و هدام زا .دنتسه ناکم و نامز روص .تسا هدام راثآ و هدام دوخ رد رمغم ؟تسیچ یدام .تسا شراثآ و هدام زا درجم ،مات درجت .تسا درجم ،لاثم ملع .تسا لاثم ملع .تسا یخزرب درجت ؟تسیچ ود نیا نیب .دنتسه عبطنم هیعون ار هدام دوخ اما ،دراد ار هدام صاوخ و راثآ ،تسین هدام راثآ زا درجم ینعی .هدام راثآ زا هن اما تسا هدام زا گنر هویم دینیبیم ،دیوشیم لاثم ملع دراوامش ی تقو . . . و گنر ،لکش ؟تسیچ راثآ صاوخ .درادن لد رد .دوشیمن دساف دنابم رگا ینعی ،تسین یدام .تسین یدام زاب اما ،دراد معط .دراد لکش .دندراد شلد رد ،تسا الویه رد عبطنم هک ی تروص ؛تسا الویه ،هدام .تسین لاعف یدادعتسا ناکما ،نآ روصت ناتلایخ یهوق رد هک ییابیز بیس کی اما .دسوپب دراد تیلباق .تسا یدادعتسا ناکما رد ار ناتنهذ رد بیس هک هدوبن مزال .تسا هدشن ههک ،دیروایب ار نیمه هرابود ادرف رگا ،دینکیم نیا زا غنام و یخزرب درجت .دراد یخزرب درجت ؛تسا یلایخ تروص نوچ .دوشن ههک ات دیراذگب لاچخی هدش ههک زورما ات زورید زا میوگب و دنک تلاخد نآ رد نامز و مرصت و دشاب هتشاد الویه هک تسا و یدادعتسا ناکما زا درجم ؛تسا هدام زا درجم .تسا یلatham و یخزرب درجت نیا .تسا هدشن ههک .تسا .دراد لکش و گنر .تسین هدام راثآ و صاوخ زا درجم یلو .تسا یرهوج تکرح

رد هزمه زا نی ع یانعم تدش ۀدحاو یوغل یهدام

مه کی دزن، ری بک قاق تشا رد اهنیا. «یطح یاح» اب میراد حبش کی «ژوه یاه» اب میراد هبش کی، ار ری بک قاق تشا دعاوق یهمه. دسرب رس دعاوق نیا رگا هتبالا. دوب هدش ثحب مه ال بق. دنتسه زا یکی. دسریم رس اچک ات مینیبب ات میریگی می یضرف کی ینعی. میوریم ولج ضرفلا یلع اقیقد، یرگید یهملک رد و تسه هزمه و فلا یاهملک رد اچک ره ال ثم: دوب نیا ری بک قاق تشا دعاوق طفلت نوچ؟! اچ. رتظیلغ رادقم کی یلو، تسنا انعم نامه، انعم میتفگی می، تسنا نیع فرح اجنیمه تدش و تطلغ اب هک تسنا یقلح فرح نیع اما دوشیم ادا رتتچار هزمه. تشاد توافت هزمه اب نیع هک مه یاناعم. دوشیم ادا تچار، زوه یاه. اچ و اه. دراد مه، صئاصخلا رد، ینجنبا ار اهنیا. دوشیم ادا. دراد بسانت یمسم اب الماک شفلا مه و شوام مه، شءاه مه، اوه؛ تسنا تسس، دنکی م هدافا.

«ءاح» فرح رد تهابش تدش

یهدام رد «ءاه» هب تبسن

«هبش» و «حبش»

یانعم اب و دوشیم ءادا تدش اب ،تسا قلح فرح ،یطح ءاح ؛دوش لیدبت ءاح هب ءاه نیمه رگا اما ؟هن ای تسا تسرد ؟دسریمن ای دسریم رس هدعاق نیا ای آهک دینک ادپ الاح ،دراد بسانت رتدیش ؛دراد قابطا ،داص ،لصغ و لسغ ؛دنزیم یگنشق یاهلاثم ،صئاصخلا رد ،ینجنبا ،دناهتفگ نییوغل ؛درکیم نایب ،ینجنبا ار ناشتوافت ،دراد یرتشیب تظللغ نیس هب تبسن

نآ هک دراد لامتحا ،میوریم ولج لامتحا اب ،مینادیم ؟هن ای تسه هدعاق نیا ،حبش و هبش رد الاح ،عاجش لجر ؛میوگیم ،دنتسه مه لثم زیچ ود ؟دناسریم ار ییانعم هچ ،هبش ،دشاب اجنیا رد هدعاق لجر ءعقاو الاح ،هبشلا هیف ،دسالاب هیبش عاجشلا لجرلا ،میوگیم مه تسار ،تسا دسا لثم رگا ،دنرادن مه هب یطبر هک اهنیا ؟تسا اچک شمد ؟تسا اچک شلاگنچ سپ ؟تسا دسا هیبش عاجش نآ هیبش نیا دیوگیم هک دنراد مه هب یطبر هچ اهنیا دیوگیم ،دندب ناشن هچ هب ار شسکع ،هبش زا ،تسا عاجش مه نیا ،تسا عاجش نآ ،تسا یفاک یتهابش کدنا ،هبش رد میوگیم ؟تسا کدنا رگید الاح ،دش حبش یثقو اما ،تسا یفاک یتهابش کدنا ،هاوخن یوق و دایز یلیخ تهابش تخرد کی حبش نیا دیوگیم رگا ،ةروصلا یف هلکاشی ،ءیشلا حبش ،تسین یفاک یتهابش اذل ،تسا دیکاتهابش کی ،حبش ،هن ،دشاب نآ لثم زبس گنر رد هک تسین نیا طقف ینعی ،تسا رد و داعبا رد ،دغب رد دیاب هک تسا انعم نیا هب دادم نآ حبش ،دراد دادم هک هچ ره ،تسه مه تغل رد مالسلا هیلع امام زا اذل ،دنتسه تروص نیا هب حبشلا وذا اب حبش ،دندب مه لثم دیاب لکش ،تسا حبش هیاس ؛تسا ییابیز ربعت هچ ،«ءیشلا لظ» ؛دندومرف ؟تسیچ حبش هک درک لاؤس ،دهدیم ناشن ار لظلا وذا تایصوصخ و هراوق و لکش آلماک ،دراد قرف یلیخ دسا و عاجش لجر اب هیاس ،مینکیم نایب ار تالامتحا طقف هدنب ؟هن ای تسه تسرد نیا الاح

یتوص تفص و ءادا جرخم یور زا فورح یدن بم یسقت

زا ءاح و دوشیم ءادا قلح رخآ زا یدیوجت دعاوق رد یلو ،تسین لیقت ءاه طفلت یسراف رد ؛درگاش ،دشاب رتشیب مه شتوق دیاب ،تسا ءاح زا رتولج ءاه نوچ سپ ،دوشیم ءادا قلح یادتب

،تسا نم دوصقم شروچود نآلا ،روچدنچ هکلب ،دنراد یدن بم یسقت روح ود فورح دینیب ؛داتسا یتافص یفصو یدن بم یسقت مه یکی ،ملکت زاهج هب تبسن ؛تسا یناکم یدن بم یسقت یکی ،تسا نیا شایدن بم یسقت کی دندنکیم یدن بم یسقت دیوجت لها هک هچنآ ،تسا

و ءاح ،تسا قلح یادتب هزمه و ءاه ،دندنکیم یدن بم یسقت تروص نیمه هب مه دیوجت رد ؛درگاش ،تسا رخآ نیغ ،تسا قلح طسو نیغ

هک یدی دتاسا، میدوب کچوک یتقو: دوب نیا، ماهتفگ رتولج هک ییاهزیچ زا. تسین روطنیا: **داتسا** یصقا نم: دنتفگیم، دنیوگب ار اءه ای هزمه دنتساوخیم یتقو، دندهب دای دیوحت دنتساوخیم بوخ ار هزمه دینیبب دیهاوخیم رگا: دنتفگیم داتسا اذل. مکش نییپ زا و هت هت نآ ینعی. «قلحلل» ار نیا. دروخب ناکت فان دیاب، دیوگیم ار هزمه یتقو. دیراذگب تسد ناتفان یور، هن ای دیوگیم «أ» رد دیاب یدیوگیم هک ار «اندها»: دنتفگیم دعب! دشیم یساوسو کی مه ادعب. دنتفگیم دیتاسا!؟ تسای فرح هچ اهنیا، بُخ! دشیم نءادا بوخ هکنیا رطاخهب دشیم رارکت مادم. دروخب ناکت فان دوریم راک رد بیاجع، دوشیم ساوسو ثعاب.

... ه نغ فوړح: **درگاش**

یارب ه نغ. تسا قلحلل یصقا ود نیا جرخم نوچ. درادن ه نغ هب یطبرچه، «اندها» لوا فرح ود: **داتسا** دنراد هلصاف مه زا اناکم. تسا موشیخ

فاصوا یدنبمیسقت هب یطبرالصالی اناکم یدنبمیسقت. تسای یدنبمیسقت روح ود نیاربانب ... ن یغ و اءح یدعب یهلحرم، تسای اءه دعب، تسای هزمه لوا. دوشیم عورش قلحلل یصقا زا. درادن

درگاش:

نَی دَت هُم لَآ ءَاذُهُ لَآ هُتَرْتَع وَ صَ اَدَم حُم قَلَحَ قَلَح اَم لَوَّ ا لَل لَّ ن ا رُب ا ج ا ی
رَوْن لَ ا ل ط ا ل ا ق ا ح ا ب ش ا ل ا ا م وَ ا ت ل ل ق ه ل ل ا ی د ی ن ی ب ر و ن ح ا ب ش ا ا و ن ا ک ف
[1]... س د ق ل ا ح و ر ی ه و ة د ح ا و ح و ر ب ا د ی و م ن ا ک و ح ا و ر ا ا ل ب ة ی ن ا ر و ن ن ا د ب ا

هدراهچ و ندب هدراهچ هن. دوب یکی ناشحوریلو، دندوب ندب هدراهچ؛ دندوب ینادبا! تسایلیخ: **داتسا** نیا دناوتیم هک تسایرروطحابشا. دندوبحابشا مه دعب. تسایبیزیلیختیاورنیا. حور دنک هدافا ارتیصوصخ

اب دنکیم قرف، توص فاصوا شیخ زافوړح یدنبمیسقت. دوب یمهم بلطم نیا، نیاربانب دراد ه نغ ای، دراد ربن طفل کی دیوگیم امش یتقو. توص جوړخ ناکم طاحل زاهنآ یدنبمیسقت دوشیم طوبرم ناکم هب زاب اءالعتسا و قابطا. تسایطوبرم ناکم هب اهنیا

دراد یتفص تطلغ، حبش هک دیامرفب دیهاوخیم هصالخ: **درگاش**

ار اءح و اءه توافت یتقو، دندنکیم یدنبمیسقت تافص رد ار اءه یتقو اساسا؛ هلب: **داتسا** تسایبرع ولو، دنک ورن لامعا، توص داچای تایصوصخ شیخ نآ زا ملکتم یتقو دینیبیم، دینیبب یورین، اءح یادا رد، اءه اءا هب تبسن وازم یلو، دیوگیم ار اءح یتحارهب ینعی؛ تسایداعش یارب و (تنمرف نآ هب. دنک دیلوت ارتوص دهاوخیم هک ییاههچیهام شیخ زا. دنکیم فرص ارتششیب نآ تنمرف، یفرح ره یلصا صخشیم. دراد یفرح ره هک تسایراشفیهچرد؛ دوشیم هتفگ (**Formant**) تنمرف نیا رگا. دش فشک، یسانش نابز شیخ زارشب یارب، متسیب نرق رد تنمرف. تسای نآلا، دش ادیپ تنمرف یتقو. دوبن نکمم نابز صیخشت و نیشام نابز، دوب هدشن فشک هاگن ار اءه تنمرف یتقو. ددنک داچای مه و دندهب صیخشت ارتویپماک یاهنابز دناوتیم. دربیم راک هب طفلت یارب هک دوب ییورین و تدشیهچرد. دنکیم توافت اءح تنمرف اب، دینکیم یتافانم تهج نیا نیاربانب. دش تبحص لصفم، تغل یهثحابم رد، هلاسیم نیا یهراپرد البقرتنیپاپ رایسب، دندیم نآ دیلوت یارب قطن زاهج هک یروز اما دوشیم اءا قلحلل یصقا زا هک درادن داچای ار اءه ات دنکیم فرصم قطن زاهج هک ییورین هب تبسن، دنکیم فرصم ورن رتمک. تسای تنمرف نیا هبش و حبش نیاربانب. دنک

---

[1]. ۴۴۲ ص، ۱ ج، (ەمەل سەلەپچە) يەنە ئىككىنچى ش.